

Ο ΠτΔ και οι νεοφιλελεύθεροι «μύθοι»

Σάββατο 17 Σεπτεμβρίου 2016

Της Μιράντας Ξαφά*

Κηρύσσοντας την έναρξη των εργασιών του Athens Democracy Forum, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας περιέγραψε τις αγορές και το νεοφιλελεύθερο «μύθο» για την ανάγκη μείωσης της κρατικής παρεμβατικότητας ως εχθρούς της δημοκρατίας, στο βαθμό που αφήνουν να ανθίσουν πολιτικά μορφώματα όπως ο ναζισμός και ο φασισμός. Τον κ. Παυλόπουλο τον στεναχωρεί «η επικυριαρχία του «οικονομικού» επί του «θεσμικού», η οποία εκδηλώνεται, κατά βάση, μέσω της χωρίς φραγμούς επέμβασης των «Αγορών» και των «Οίκων Αξιολόγησης» στον πυρήνα της κυριαρχίας των κρατών. Έτσι, οντότητες χωρίς καμία δημοκρατική νομιμοποίηση αδρανοποιούν τα κρατικά όργανα, τα οποία έχουν γνήσια δημοκρατική νομιμοποίηση.» Υποθέτω ότι αναφέρεται, χωρίς να την κατονομάζει, και στην τρόικα, παραβλέποντας το γεγονός ότι τις τελικές αποφάσεις για την εκταμίευση των δόσεων τις παίρνει το Eurogroup, δηλ. οι εκπρόσωποι των δημοκρατικά εκλεγμένων κυβερνήσεων των χωρών που χρηματοδοτούν το Ελληνικό πρόγραμμα με χρήματα των φορολογουμένων τους.

Δεν είναι η πρώτη φορά που ο κ. Παυλόπουλος καταφέρεται εναντίον του φιλελευθερισμού. Στην τελετή αναγόρευσής του σε επίτιμο διδάκτορα του Εβραϊκού Πανεπιστημίου της Ιερουσαλήμ πριν λίγους μήνες είχε μιλήσει για την ανάγκη «να εξοντώσουμε τον Μινώταυρο του Φιλελευθερισμού διότι εξαιτίας του ολοένα και περισσότερο η οικονομία θυμίζει τον μυθικό Λαβύρινθο, με την έννοια ότι η είσοδος είναι ορατή, αλλά η έξοδος δαιδαλώδης και αδιευκρίνιστη». Όμως κανένας φιλελευθερισμός («νεο-» ή «κλασικός») δεν στηρίζεται στην βάρβαρη φορολόγηση του πολίτη, ώστε χάρη σ' αυτήν να εξασφαλίζεται η επιβίωση του σπάταλου κράτους και η διαιώνιση των προνομίων της νομενκλατούρας. Αν η Ελληνική οικονομία σήμερα θυμίζει τον μυθικό Λαβύρινθο δεν είναι εξ αιτίας των νεοφιλελεύθερων πολιτικών, αλλά λόγω της φορο-καταιγίδας που αποτρέπει τις επενδύσεις, των capital controls στα οποία κατέληξε η «σκληρή διαπραγμάτευση», των αναξιοκρατικών προσλήψεων ημετέρων στο Δημόσιο, της ισοπέδωσης προς τα κάτω στην παιδεία. Και αν το Δημόσιο χρεοκόπησε δεν φταίνε οι αγορές αλλά η αλόγιστη σπατάλη των κυβερνήσεων.

Η βασική απειλή στην δημοκρατία και την ελευθερία είναι η συγκέντρωση της εξουσίας στα χέρια της εκτελεστικής εξουσίας. Η διατήρηση της δημοκρατίας και της ελευθερίας απαιτεί την διάχυση της εξουσίας σε ανεξάρτητες αρχές και στην τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και τον διαχωρισμό της εκτελεστικής, νομοθετικής και της δικαστικής εξουσίας ώστε να υπάρχουν «θεσμικά αντίβαρα» (checks and balances) στην άσκηση της εξουσίας. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ διολισθαίνει στον

αυταρχισμό στην προσπάθειά της να υποκαταστήσει τις ανεξάρτητες αρχές και να ελέγξει τον κρατικό μηχανισμό, τα ΜΜΕ και τη δικαιοσύνη για ίδιον όφελος. Ο ΠτΔ ορθώς ανησυχεί επομένως για τον «κυβερνητικό δεσποτισμό», δηλ. την αυθαίρετη ή και καταχρηστική επιβολή της εκτελεστικής εξουσίας έναντι των δύο άλλων εξουσιών που αναιρεί την λειτουργία των «θεσμικών αντίβαρων». Η απαξίωση των θεσμών είναι μακράν η μεγαλύτερη απειλή για την δημοκρατία, όχι οι αγορές και οι νεοφιλελεύθεροι «μύθοι». Αφαιρώντας την οργάνωση της οικονομικής δραστηριότητας από τον έλεγχο της πολιτικής εξουσίας, η ελεύθερη αγορά καθιστά την οικονομική ισχύ αντίβαρο στην πολιτική ισχύ αντί να την ενισχύει, όπως συμβαίνει στα ανελεύθερα καθεστώτα. Η οικονομική ελευθερία επομένως συμβαδίζει με την πολιτική ελευθερία και την δημοκρατία.

Ο κ. Παυλόπουλος ανησυχεί για την κυριαρχία των αγορών τη στιγμή που η Ελλάδα κατατάσσεται στην 86η θέση μεταξύ 159 χωρών στον δείκτη οικονομικής ελευθερίας του ινστιτούτου Φρέιζερ που δημοσίευσε εχθές το ΚΕΦΙΜ (Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών – Μάρκος Δραγούμης), χαμηλότερα από την Αϊτή, το Τατζικιστάν και τη Σαουδική Αραβία! Η χειρότερη επίδοση της χώρας είναι στο «μέγεθος του κράτους», όπου κατατάσσεται στην 142η θέση παγκοσμίως, και η καλύτερη στο «σταθερό νόμισμα» (15η θέση), το οποίο δεν ελέγχει η Ελληνική κυβέρνηση εφόσον έχει εκχωρήσει την άσκηση νομισματικής πολιτικής στην ΕΚΤ. Σύμφωνα με την έρευνα, το φτωχότερο 10% στις οικονομικά ελεύθερες χώρες έχει υπερδιπλάσιο κατά κεφαλήν εισόδημα (\$11.283) απ' ό τι ο μέσος πολίτης στις ανελεύθερες (\$5.471). Η οικονομική ελευθερία επομένως διασφαλίζει την προστασία των οικονομικά ασθενέστερων πολύ καλύτερα από τον κρατικό παρεμβατισμό τον οποίο επικαλείται ο ΠτΔ. Εξ άλλου ο νεοφιλελευθερισμός δεν πρεσβεύει την κατάργηση του κοινωνικού κράτους, αλλά τη στόχευσή του στους πραγματικά αδύναμους και όχι στις ανύπαντρες θυγατέρες ή στους ταξιτζήδες με επιδόματα τυφλότητας. Σε τελευταία ανάλυση, ο καλύτερος τρόπος να προφυλάξουμε τη δημοκρατία από «τη διαβρωτική δύναμη μη κυβερνητικών οργανισμών που δεν έχουν δημοκρατική νομιμοποίηση αλλά έχουν αποκτήσει τέτοια εξουσία ώστε να επιβάλλουν τους κανόνες τους σε εκλεγμένες κυβερνητικές δομές» είναι η καλύτερη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών ώστε να αποτρέπεται η χρεοκοπία.

****Μέλος του επιστημονικού συμβουλίου του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών – Μάρκος Δραγούμης και της ΔΡΑΣΗΣ.***